

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного, адміністративного та міжнародного права

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
СУЧАСНА ПРАВОВА КОМПАРАТИВІСТИКА**

**Підготовки
здобувачів третього
(освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
Спеціальності 081**

**Право
Освітньої – наукової програми
« Організаційно-правове забезпечення сталого розвитку України»**

ЛУЦЬК 2024

Силабус освітнього компонента «Сучасна правова компаративістика», підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, освітньо-наукової програми «Організаційно-правове забезпечення сталого розвитку України».

Розробник: професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор Ленгер Я.І.

Погоджено

Гарант освітньо- наукової програми:

 (д.ю.н., проф. Ленгер Я.І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри: (д.ю.н., проф.. Книш С.В.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньонаукова/освітньотворча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Освітня – наукова програма «Організаційно-правове забезпечення сталого розвитку України» Спеціальність 081 Право Галузь знань 08 Право	Нормативна
		Рік навчання 2 рік
		Семестр 3
Кількість годин/кредитів 90 год. 3 кредита		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 40 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 6 год.
		Форма контролю: екзамен
	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	
Мова викладання:		українська

2 Інформація про викладача

Викладач	Ленгер Яна Іванівна – доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права.
Контактний телефон викладача	Ленгер Яна Іванівна (050) 5494213
E-mail викладача	Lenger.yana303@gmail.com , Lenher.Yanna@vnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	Електронний розклад юридичного факультету
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, viber, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.
3.ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	

1. Анотація до освітнього компонента

Освітній компонент «Сучасна правова компаративістика» передбачає забезпечити здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти поінформованість та оволодіння сучасними знаннями щодо основних систем сучасного права, а також методології порівняльно-правового дослідження. Виховання вчених нового покоління, здатних працювати в умовах світу, що глобалізується, потребує якісних змін у системі фахової підготовки, особливо це стосується вивчення і критичного осмислення концепцій про право, які є складовою світового духовного надбання, а також здатного продукувати нові ідеї, успішно використовувати науку та інновації для досягнення цілей сталого розвитку, розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, вміти протистояти кризам трансформаційних процесів у державі (регіоні зокрема). Опанування «Сучасної правової компаративістики» аспірантами дозволяє сформувати уявлення про геоправовий простір, правові цивілізації (сім'ї) та виробити вміння проводити порівняльно-правові дослідження, що дозволяє майбутньому фахівцю провадити наукові дослідження правових явищ, враховуючи процес глобалізації, трансплантації правових норм, також ефективно взаємодіяти з органами влади іноземних держав, зважаючи на особливості національних правових систем.

2. Пререквізити Перелік освітніх компонентів, на які безпосередньо спирається вивчення освітнього компонента Сучасна правова компаративістика: Сучасні інформаційні технології в науковій та викладацькій діяльності, Стандарти наукової діяльності.

Освітній компонент Сучасна правова компаративістика готує надійний ґрунт для ефективного вивчення освітнього компоненту Стратегії сталого розвитку України та ЄС. Сучасна правова компаративістика, з одного боку, має справу з такими явищами, категоріями і поняттями, як процес порівняння, порівняльно-правовий метод, співставлення та протиставлення, а з іншого – право, правові інститути, правові системи та інші правові явища. За допомогою правової компаративістики правові системи одних держав зіставляються, протиставляються, тобто порівнюються з правовими системами інших держав. Отже, можна зробити висновок, що правова компаративістика не зводиться лише до порівняльно-правового аналізу законодавства, окремих галузей та інститутів права, ідей про право. Вона спрямована на отримання цілісної картини правового розвитку світу.

3. Мета та цілі освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента є формування правового наукового світогляду аспіранта - теоретичної складової повноцінної правосвідомості громадянина; уявлення про основні правові системи сучасності, стан і розвиток права в сучасному світі; про основи порівняльного правознавства як галузі правових знань, національні школи правової компаративістики. Освітній компонент сприяє становленню сучасного всебічно-розвинутого висококваліфікованого фахівця-юриста, здатного продукувати нові ідеї, успішно

використовувати науку та інновації для досягнення цілей сталого розвитку, розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми, вміти протистояти кризам трансформаційних процесів у державі (регіоні зокрема); здатного на належному рівні репрезентувати органи та установи у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, глибоко формувати та розвивати правові знання здобувачів вищої освіти, уміння розгорнуто аналізувати нормативно-правові акти та інші законодавчі та відомчі документи; виробляти високопрофесійні актуальні навички самостійного аналізу відповідних правових явищ, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх науковців максимально високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей. Викладання дисципліни носить науково-практичне спрямування для формування у аспірантів правосвідомості та високої правової культури, вміння виробити практичні навички використання нормативних положень норм дисципліни, під час вирішення проблемних ситуацій (казусів).

4. Результати навчання (компетентності)

Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні освітнього компонента відповідно до освітньо-наукової програми.

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК) :

ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) :

СК5 Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

Результати навчання(РН) освітньої програми (ОП)

РН 1 Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН3 Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН 10 Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

РН 11 Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

5. Структура освітнього компонента							
Тематика курсу							
Назви змістових модулів і тем	усього	лекції	семінарські (практичні) заняття	сам роб.	консультації	Форма контролю/ Бали	
Модуль 1. Правова компаративістика, поняття особливості.							
Тема 1. Поняття порівняльного права, його методи і «порівняльність».	15	4	4	6	1	10 ДС	
Тема 2. Право в сучасному світі.	15	4	4	6	1	10ДБ	
Разом за модулем 1.	30	8	8	12	2	20	
Модуль 2. Правова компаративістика: еволюція та сучасність							
Тема 3. Правові системи західної традиції права.	16	4	4	7	1	10 ДС, Т, РЗ	
Тема 4. Правові системи релігійного, традиційного та звичаєвого права.	16	4	4	7	1	10 ДБ, Т	
Тема 5. Поняття глобального права.	14	2	4	7	1	10 РЗ/ К, ДС	
Тема 6. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного права і внутрішнього права країни.	14	2	4	7	1	10 РЗ/ К, ДС	
Разом за модулем 2.	60	12	16	28	4	40	
Види підсумкових робіт						Бал	
МКР 1						20	
МКР 2						20	
Всього	90	20	24	40	6	100	

6.Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота розглядається як серйозне осмислення набутих знань. Вона віддзеркалюється в усіх формах знання: лекціях, практичних заняттях, при виконанні індивідуального завдання, контрольних робіт, опрацьованні нормативних матеріалів, розв'язанні юридичних задач, тестуванні, складанні заліків.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, від якої значною мірою залежить розвиток юридичного мислення, засвоєння навчального матеріалу, формування правосвідомості та правової культури.

Навчальний час, регламентується робочим навчальним планом і становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни, зокрема на самостійне освітнього компонента Сучасна правова компаративістика відведено 40 навчальних годин.

Поточний контроль самостійної роботи студентів здійснюється на практичних заняттях, або шляхом індивідуального оцінювання. Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та виконання завдань семінарських занять з 1 по 6 теми.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ
3 курсу Сучасна правова компаративістика

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття порівняльного права, його методи і «порівняльність».	6 ІРС
2	Тема 2. Право в сучасному світі.	6 ІРС
3	Тема 3. Правові системи західної традиції права.	7ІРС
4	Тема 4. Правові системи релігійного, традиційного та звичаєвого права.	7 ІРС
5	Тема 5. Поняття глобального права.	7 ІРС
6	Тема 6. Взаємодія сучасних правових систем. Співвідношення міжнародного права і внутрішнього права країни.	7 ІРС
	Всього	40

IV. ПОЛІТИКА ЩОДО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Поточний контроль за вивченням дисципліни здійснюється на практичних (семінарських) заняттях, шляхом їх проведення за різними формами (усне опитування, диспути, рольова гра, письмові відповіді на окремі питання, контрольні роботи, тощо), а також шляхом складання контрольні роботи, колоквиуми, наукові індивідуальні завдання, складання тестів, тощо.

Конкретна кількість балів за роботу здобувачів під час семінарських та практичних занять визначається викладачем. Основні вимоги стосуються відвідування занять, правил поведінки на заняттях, заохочень та стягнень. Написання фахової статті 10 балів, підготовка тез доповіді 5 балів

Відвідування лекційних та практичних занять, виконання різного роду наукових робіт, передбачених навчальним планом є обов'язковим для студента.

Пропуски семінарських (практичних,) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж тижня з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 20% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, науково-практичний працівник віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента, при пропуску 50% лекційних занять в разі їх не відпрацювання здобувач не допускається до складання підсумкового контролю (заліку, екзамену), як такий що не виконав навчального плану.

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність здобувача освіти, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

1. Оцінювання роботи здобувача на практичних заняттях в т.ч. самостійної роботи.

Виступ студентів на практичному занятті з висвітлення одного чи кількох питань теми, в процесі якого було ним вірно та повно висвітлено обговорюване питання оцінюється в максимальний бал.

За роботу на практичних заняттях, що відносяться до змістового модуля 1 та 2, здобувач освіти може здобути 10 балів.

Контроль знань здобувачів освіти під час проведення практичних занять може відбуватись в наступних формах: детальний усний аналіз поставлених питань; вибіркове усне опитування «з місця»; індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи задач; розв'язання тестів протягом 5-10 хв; письмова (до 30 хв.) контрольна робота по варіантах.

Участь здобувачів в обговоренні питання (доповнення, участь в дискусії, в мозковому штурмі і т.п) в процесі якого він проявив глибоке знання та розуміння обговорюваної теми - до половини максимального балу.

2. Вимоги до проведення контрольних робіт та їх оцінювання.

Контрольна робота проводиться з метою контролю за засвоєнням вивченого матеріалу здобувачами. Питання або тести роздруковуються на аркушах форматом А – 4 і роздаються студентам. Завдання з перевірки засвоєння вивченого матеріалу тем пропонується здобувачами після вивчення всіх тем модуля. Якщо здобувач з поважних причин пропустив поточний семестровий та контрольну роботу він може здати його індивідуально, попередньо узгодивши дату і час. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній чи письмовій формі у вигляді семестрового іспиту. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності вважається:

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного

оцінювання результатів навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Пропущені без поважних причин семінарські заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. Семінарське заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача на семінарських заняттях.

Пропущені з поважних причин семінарські заняття перескладаються шляхом підготовки конспекта по темі семінарського заняття з відповідями на окремі питання семінарського заняття за вибором викладача.

Негативна оцінка, отримана під час семінарського заняття, може бути перездана усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Якщо здобувач не з'явився для проведення модульного контролю, йому також виставляється «нуль балів». Відпрацювання пропущених модульних контрольних робіт з поважних причин відбувається за попереднім узгодженням з викладачем щодо числа і часу відпрацювання.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки можуть бути перездані до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Відпрацювання лекції здобувачами, які не були присутні на ній з поважної причини відбуватиметься шляхом написання реферату, а у випадку відсутності без поважних причин – конспект самостійно опрацьованої лекції. Здобувач освіти, який не відпрацював пропущених без поважних причин занять не допускається до складання заліку чи екзамену в зв'язку з невиконанням навчального плану. В разі невиконання навчального плану з поважних причин складається тестове завдання, позитивне вирішення якого є допуском до складання підсумкового контролю. Перескладання заліків та екзаменів відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

5.ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Відповідно до Положення «Про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» із навчальних дисциплін, де формою контролю є екзамен, оцінювання знань студентів здійснюється за результатами виконання видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компоненту.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок з окремого освітнього компонента (навчальної дисципліни) за семестр. Складання екзамену може бути обов'язковим у випадку, якщо це передбачено силабусом (програмою) освітнього компонента, та здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу. Здобувач який пропустив та не відпрацював половину лекційних занять та (або) 25% практичних (семінарських) не допускається до складання семестрового заліку чи екзамену без позитивного складання тестового завдання, що є формою допуску до підсумкового контролю.

Перелік питань на екзамен

1. Предмет юридичної компаративістики.
2. Функції юридичної компаративістики.
3. Розвиток порівняльного правознавства.
4. Об'єктивність знань про правові явища.
5. Аналіз тексту нормативно-правового акта і розуміння права.
6. Значення методології порівняльного правознавства
7. Принципи та підходи пізнання правових явищ.
8. Методи пізнання явищ.
9. Основні положення правового поліцентризму.
10. Поняття юридичної компаративістики.
11. Поняття порівняльного правознавства.
12. Період формування порівняльного правознавства як юридичної науки.
13. Перші приклади порівняльно-правових досліджень.
14. I Міжнародний Конгрес порівняльного права.
15. Предмет юридичної компаративістики як юридичної науки.
16. Предмет юридичної компаративістики як навчальної дисципліни.
17. Основні цілі порівняльного правознавства як юридичної науки.
18. Характеристика сучасного етапу розвитку юридичної компаративістики.
19. Методологія юридичної компаративістики.
20. Надайте поняття та структура права у державах романо-германської правової сім'ї
21. Форми права у державах романо-германської правової сім'ї.
22. Правова держава як правова цінність західної культури.
23. Особливості романо-германської правової сім'ї.
24. Надайте поняття терміну «закон».
25. Які ознаки дозволяють віднести Україну до романо-германської правової сім'ї.
26. Надайте поняття терміну «конституція».
27. Джерела права у державах романо-германської правової сім'ї.
28. Надайте поняття терміну «відповідно до закону», що використовується у тексті Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.
29. Які держави входять до романо-германської правової сім'ї?
30. Визначте найбільш важливі особливості романо-германського права.
31. Охарактеризуйте три етапи розвитку романо-германського права.

32. Назвіть обставини, що суттєво вплинули на формування романо-германського права у XII– XV ст.
33. Визначте основні напрями впливу європейських університетів на розвиток романогерманського права.
34. Охарактеризуйте специфіку трьох етапів рецепції римського права романо-германським правом.
35. Визначте основні напрями впливу канонічного права на романо-германське право.
36. Здійсніть розмежування публічного і приватного права в межах романо-германського права.
37. Визначте особливості правових норм у романо-германському праві.
38. Які джерела права притаманні романо-германському праву? Здійсніть їх класифікацію.
39. Які види нормативно-правових актів характерні для романо-германського права?
40. Визначте особливості закону в сім'ї романо-германського права.
41. Які види правових звичаїв існують у романо-германському праві?
42. У чому полягає вплив доктрини на правотворчість і правозастосування?
43. Який вплив здійснює судова практика на романо-германське право?
44. Визначте найбільш важливі особливості сім'ї англо-американського права.
45. Які основні етапи розвитку пройшла англійська правова система?
46. Яким чином виникає англійське загальне право?
47. Яке значення має термін «загальне право», в чому полягає специфіка сучасної теорії загального права?
48. Як виникає і розвивається право справедливості?
49. Визначте співвідношення між загальним правом і правом справедливості.
50. Які види джерел права притаманні сім'ї англо-американського права?
51. Які види судових прецедентів відомі англо-американському праву?
52. Визначте структуру судового прецеденту.
53. Перелічіть види актів делегованого законодавства.
54. Яке значення має термін «звичай» в англо-американському праві?
55. Охарактеризуйте розум як джерело англо-американського права
56. Охарактеризуйте чотири етапи розвитку американського права.
57. Визначте особливості американського права у колоніальний період.
58. Сформулюйте особливості сучасної правової системи США.
59. Визначте, які країни належать до групи англійського права англо-американської правової сім'ї.
60. Вкажіть основні етапи становлення та розвитку Співдружності Націй.
61. Назвіть основні порівняльні характеристики правових систем Канади, Австралії та Нової

Зеландії.

62. У чому виявляється взаємовплив та взаємопроникнення джерел права Англії, Канади, Австралії та Нової Зеландії? Наведіть приклади на підтвердження своєї відповіді.
63. Назвіть характерні риси релігійних правових систем та їх види.
64. У яких країнах використовується релігійне право та як воно співвідноситься з національним?
65. Охарактеризуйте особливості джерел права в релігійних правових системах.
66. Поясніть, у чому полягає персональний характер дії релігійного права.
67. Назвіть особливості мусульманського права.
68. Назвіть характерні риси іудейського права.
69. Які ознаки притаманні індуському та канонічному праву?
70. Розкрийте характерні особливості традиційних правових систем.
71. У яких країнах поширене традиційне право?
72. Назвіть особливості сучасного китайського права.
73. Що характеризує сучасну правову систему Японії?
74. Які правові системи здійснили найбільший вплив на формування правової системи Японії?
75. Охарактеризуйте основні етапи розвитку правових систем країн Африки.
76. У чому полягають складності реформування правових систем традиційного типу?
77. Сумісність релігійного догматизму, толерантності і недискримінації.
78. Загальна декларація прав людини та Каїрська декларація прав людини.
79. Розуміння прав людини у державах романо-германської правової сім'ї та сім'ї звичаєвого права.
80. Розуміння прав людини у державах романо-германської правової сім'ї та релігійній правовій сім'ї.
81. Значення нормативно-правового акту у релігійній правовій сім'ї.
82. Значення нормативно-правового акту у звичайній правовій сім'ї.
83. Поняття правового звичаю.
84. Які риси релігійної правової сім'ї характерні для України?
85. Основні риси мусульманського права.
86. Джерела мусульманського права.
87. Структура мусульманського права.
88. Поняття норми права в мусульманському праві.
89. Характеристика процесу вестернізації в мусульманському праві.
90. Основні риси далекосхідного права.
91. Основне джерело звичаєвого права.

92. Основні риси правового звичаю.
93. Генеза мусульманського права.
94. Ефективність європейських концептів, запроваджених в українське національне законодавство.
95. Співвідношення міжнародного права і національного права.
96. Поняття «міжнародного права».
97. Вплив міжнародного права на обсяг суверенітету.
98. Джерела міжнародного права.
99. Поняття терміну «ex aequo et bono».
100. Співвідношення принципу «*par in parem non habet imperium*» (рівний над рівними не має влади) і принципу пріоритету міжнародного права.
101. Поняття терміну «*opinio juris*».
102. Співвідношення правового звичаю і звичаю як джерела міжнародного права.
103. Загальне міжнародне право.
104. Основні цілі порівняльно-правових досліджень співвідношення міжнародного та національного права.
105. Об'єкти порівняльно-правових досліджень співвідношення міжнародного та національного права.
106. Сфери погодженого правового розвитку.
107. Гармонізація права.
108. Модельний правовий акт: особливості правотворчості та реалізації.
109. Уніфікація правових норм: сутність і види.
110. Міжнародно-правова допомога: поняття та складові.
111. Основні форми співвідношення міжнародного і національного права.

6. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ		
Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік		
	Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
	90–100	Зараховано
	82–89	
	75–81	
	67–74	
	60–66	
	1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінки знань здобувачів при здійсненні підсумкового контролю:**ЗАРАХОВАНО**

90-100 балів – здобувач дав відповідь, яка: є правильною, повною та обґрунтованою; свідчить про високий рівень теоретичних знань студента, його вміння користуватися різними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, визначати їх характерні риси та особливості; містить правильні та чіткі визначення теоретико-правових понять; демонструє наявність належних знань щодо змісту основних нормативно-правових актів, їх назв та сфери застосування; містить власний аналіз проблеми, порівняння різних поглядів на наукові течії, самостійні висновки та аргументацію своєї думки; викладена логічно, системно, граматично та стилістично правильно.

82-89 балів; 75-81 балів – здобувач загалом відповів на поставлене питання, однак відповідь містить хоча б один з таких недоліків: наявні помилки та/або неточності у розкритті предмета питання, змісту окремих правових понять та категорій, некоректні формулювання їх визначень, нечіткі характеристики відповідних інститутів та явищ; містить неправильні назви нормативно-правових актів, помилки в розкритті їх змісту; є неповною; не є аргументованою, не містить посилань на нормативно-правові акти та інші джерела; дещо порушена логіка викладу матеріалу; містить граматичні, грубі стилістичні помилки або незначну кількість виправлень; містить незначні помилки щодо аргументації рішення ситуації або перелік аргументів не є вичерпним.

– 68-74 балів; 61-67 балів – здобувач дав неповну, неточну відповідь на питання або вона містить хоча б один з таких недоліків: містить певну кількість помітних помилок у змісті та оформленні роботи; відсутність розуміння змісту основних правових понять; погане володіння термінологічним апаратом теми; недостатньою мірою виявлену активність в комунікативних ситуаціях та неналежну старанність під час виконання індивідуальних завдань і самостійної роботи; відсутність творчого підходу в опануванні змісту дисципліни, переважно репродуктивний характер навчальної роботи.

НЕЗАРАХОВАНО

1-59 балів. Здобувач не дав відповіді на питання або вона містить хоча б один з таких недоліків: є неправильною; не розкриває сутності питання; в ній допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у здобувача щодо конкретного питання або щодо основних положень правової науки, або їх безсистемність та поверхневність, невміння правильно сформулювати власну думку; викладена безсистемно, з істотним порушенням логіки; містить велику кількість граматичних та стилістичних помилок, виправлень.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ**10 балів – поточне оцінювання**

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES
1	10-8	Відмінно	(A) – якщо здобувач демонструє вільне володіння питаннями теми, безпомилково виконує практичні, самостійні, індивідуальні завдання;

2	8-6	Дуже добре	(В) – здобувач при відповіді на теоретичні питання допускають деякі неточності, активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
3	6-4	Добре	(С) – загалом хороша робота
4	3,9-2	Задовільно	(D) – здобувач допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.;
5	2-1	Достатньо	(Е)- здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і лише іноді із допомогою викладача виправляє ці помилки
6	1-0	Незадовільно	(FХ) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Бали зарахування формальної, неформальної та інформальної освіти

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць	10
Виступ на Міжнародній, Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді	5

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Видатні компаративісти: творчий шлях, ідеї, праці /О.В. Кресін (кер. авт. кол.), В. Н. Денисов, М. А. Дамірлі та ін. К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Вид-во «Логос», 2007. Серія наукових видань «Енциклопедія порівняльного правознавства». Вип. 4. – 144 с.
2. Волошин Ю. О. Конституційно-правове забезпечення європейської міждержавної інтеграції: теоретико-методологічні аспекти : [монографія] / Ю.О. Волошин. К. : Логос, 2018. 428 с.
3. Вісин В.В., Ленгер Я.І. Євроатлантичні традиції конституалізації державно-територіального устрою українських земель (на прикладі проекту конституції УНР О.Ейхельмана). *Нове українське право. Євроінтеграція*. № 6. 2022. С 62-68.
4. Ленгер Я. І., Вісин В. В. Становлення юридичної компаративістики як напрями сучасної правової науки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2021. № 54. том 1. с.124-128 . DOI <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.54.1.28>
5. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. наук. праць / За ред. Ю.С. Шемшученка, В.П. Тихого, М.М. Цимбалюка та ін. 2-е вид., випр. і доп. Л., К. : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 652 с.
6. Foundations of comparative law: methods and typologies / Ed. by W.E. Butler, O.V. Kresin, Iu.S. Shemshuchenko. London : Wildy, Simmonds & Hill Publishing, 2011. 354 p.
7. Pound R. Comparative Law in Space and Time. *The American Journal of Comparative Law*. 1955. Vol. 4. P. 70.
8. Харитонов Р.Ф. Галузева юридична компаративістика: загальнотеоретичне дослідження : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.01 / Роман Феліксович Харитонов. Одеса, 2016. 208 с.
9. Полатайко І.В. Втілення правової ідеології у правових системах сучасності: теоретико-правова характеристика: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. ПВНЗ «Університет Короля Данила». Івано-Франківськ, 2018. 193 с.
10. Сікорський О. П., Зільник А. Ю. Судовий прецедент у країнах романо-германської правової сім'ї. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. СЕРІЯ: ПРАВО. 2019. Випуск 7. С. 183-186.
11. Ситар І. М. Правові системи сучасності (західна традиція права) : навч. посіб. Л., 2009. 408 с.
12. Сидоренко О.О. Правова система України в контексті глобалізації. Теорія і практика правознавства. 2016. № 1. С. 1–9.
13. Степаненко К.В. Поняття та функції правової системи України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спецвипуск. 2017. Ч. 1. С. 24-27.
14. Зварич Р. В. Регулятивна функція права в традиційній правовій сім'ї. Прикарпатський

юридичний вісник. 2018. Випуск 4(25). Том 1. С. 120-125.

15. Карпічков В. О. Еволюція юридичної компаративістики в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. Випуск 3(28). Том 1. С. 24-32.

16. Багрій Ю.М. Еволюція правових систем світу: періодизація становлення і розвитку. Тенденції реформування правової системи України і країн світу: правовий, психологічний та соціокультурний аспекти: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції, м. Тернопіль, 5-6 листопада 2019 року. Тези наукових доповідей. Т., 2019. С. 14-16.

Інтернет-ресурси:

<https://rada.gov.ua/> - Офіційний портал Верховної Ради України

<https://www.kmu.gov.ua/> - Кабінет Міністрів України

<http://reyestr.court.gov.ua/> - Реєстр судових рішень

<http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України

<https://minjust.gov.ua/> - Міністерство юстиції України

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?> - Європейський суд з прав людини

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?> - Європейський суд з прав людини (подати скаргу)

<https://www.un.org/> - Офіційний веб-сайт ООН

<http://www.un.org.ua/ua/> - Офіційний сайт представництва ООН в Україні

